(1)

אלקנה היה עולה לשילה ארבע פעמים בשנה. שלוש מן התורה ואחת שקיבל עליו בנדבה. והיה מעלה עמו אשתו ובניו ובנותיו ואחיו ואחיותיו כל קרוביו. וכשעולים בדרך, היו באים ולנים ברחובה של עיר, והיו מתקבצים האנשים לבד והנשים לבד, שכן איש-מדבר עם האיש, האשה עם האשה, גדול עם גדול, קטן עם קטן. והיתה המדינה מרגשת, והיו שואלים אותם: **'להיכן תלכו'?**
ואומרים: אל בית האלקים שבשילה, שמשם תצא תורה ומשם מצוות ומעשים טובים, ואתם למה לא תבואו עמנו?
נלך ביחד!
מיד עיניהם משירות דמעות ואומרים להם: נעלה עמכם.
עלו עמו חמישה בתים, לשנה האחרת - עשרה בתים, ולשנה האחרת הרגישו כולם לעלות.
ובדרך שהיה עולה שנה זו, אינו עולה לשנה האחרת אלא בדרך אחרת, עד שהיו כל ישראל עולים.

הקדוש-ברוך-הוא, שהוא בוחן לבות וכליות, אמר לו לאלקנה: אלקנה, אתה הכרעת את ישראל לכף זכות וחינכת אותם במצוות, וזכו רבים על ידך, חייך, אני אוציא ממך בן, שיכריע את ישראל לכף זכות, ויחנך אותם במצוות, ויזכו רבים על ידו.
הא למדת, בשכר מעשה אלקנה - שמואל.
(תנא דבי אליהו רבה פ"ח)

(2)

ר' לוי בשם ר' שילא מכפר תמרתא ור' חלבו בשם ר' יוחנן:
למה נתעקרו האמהות? שהקדוש-ברוך-הוא מתאוה לתפילתן ומתאוה לשיחתן. שנאמר (שיר השירים ב) יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה הראיני את מראיך השמיעיני את קולך. למה העקרתי אתכן, בשביל שהייתי מתאוה לשמוע שיחתכן.
(ב"ר מה, שהש"ר ב)

(3)

ר' ירמיה בשם ר' שמואל ב"ר יצחק:
בכל יום ויום היתה בת קול יוצאת ומפוצצת בכל העולם ואומרת: עתיד צדיק אחד לעמוד ושמו שמואל. וכל אשה שהיתה יולדת בן, היתה מוציאה שמו שמואל. וכיוון שהיו רואים את מעשיו, היו אומרים אין זה שמואל.
וכיוון שנולד זה ורואים את מעשיו, אמרו: כמדומין אנו שזה הוא.
(אגדת שמואל)

(4)

אמר רבי אלעזר: מיום שברא הקב"ה את עולמו, לא היה אדם שקרא לו להקב"ה צבאות, עד שבאה חנה וקראתו צבאות.

אמרה חנה לפני הקב"ה: רבונו של עולם, מכל צבאי צבאות שבראת בעולמך, קשה בעיניך שתתן לי בן אחד?
משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שעשה סעודה לעבדיו. בא עני אחד ועמד על הפתח, אמר להם: תנו לי פרוסה אחת, ולא השגיחו עליו. דחק ונכנס אצל המלך, אמר לו: אדוני המלך, מכל סעודה שעשית, קשה בעיניך לתת לי פרוסה אחת?
(ברכות לא:)

(5)

ונתת לאמתך זרע אנשים. - מאי זרע אנשים?
אמר רב: גבריא בגוברין
ושמואל אמר: זרע שמושה שני אנשים. מאן אינון? שאול ודוד.
ר' יוחנן אמר: זרע ששקול כשני אנשים, ומאן אינון? משה ואהרן, שנאמר (תהלים) משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו.
ורבנן אמרין: זרע שהוא מובלע בין אנשים, לא ארוך ולא גוץ, לא אלם ולא חיגר לא אוכם ולא גיחור (לבן יותר מדאי), לא חכים ולא טיפש.
ד"א: **אנשים** - חכמים, כד"א (דברים א, יג) אנשים חכמים ונבונים.
אנשים - נביאים כד"א (במדבר יא, כו) וישארו שני אנשים - ויתנבאו במחנה.
אנשים - גדולים כד"א (ש"א יז, יב) והאיש בימי שאול זקן בא באנשים.
אמרו לחנה: למה את שואלת אנשים חכמים ונבונים גדולים וצדיקים?
אמרה להם: **שהם לשמו של הקב"ה.**
(ילק"ש עח)

(6)

אמנם תכלית הכוונה צריכה שתהיה רק צורך גבוה, כי במקום שיש חילול השם ית' כגון צרת כלל ישראל, באמור עם ד' אלה והמה מוכים ומעונים, מחוייבים לבקש ולשפוך שיח לפניו יתברך שמו על חילול שמו ית', ואך למען שמו יעשה.
וגם היחיד על צערו, אף אם אין חילול השם בדבר, יש מקום גם כן לבקש לפניו ית' על גודל הצער של מעלה, בזמן שהאדם שרוי בצער למטה, כמאמרם ז"ל במשנה פ"ו דסנהדרין - אר"מ: בזמן שהאדם מצטער, שכינה מה לשון אומרת: קלני מראשי קלני מזרועי - -

והוא שדרשו רז"ל בחנה (ברכות לא:) והיא מרת נפש ותתפלל על ד', שהטיחה דברים כלפי מעלה, רצו לומר: הגם שהיא עצמה היתה מרת נפש, עכ"ז השליכה צערה מנגד ולא איכפת לה להתפלל על זה כלל, אלא שהטיחה דברי תפילה לפניו ית"ש על הצער של מעלה הנעשה מחמת שהיא שרויה עתה בצער.
(נפש החיים לר"ח מוולוז'ין שער ב', פרק יב)

(7)

אנכי ד' אלקיך המעלך מארץ מצרים - **הרחב פיך** ואמלאהו (תהלים פא).

רבי חגי בשם ר' יצחק אמר: **אין שואלין ענינות במקום עשירות**, שמתוך כך קפצה חנה לנדרים, ותדור נדר ותאמר וגו'.

וזהו דכתיב ותתפלל חנה **על ד'**, ואמרו חז"ל שהטיחה דברים כלפי מעלה, ורצו לומר, שראתה בימיה שהדור פרוץ מאד,

ואין איש בישראל שיחוש לכבודו ית', כמו שכתוב בסוף שופטים: **בימים ההם אין מלך בישראל, איש הישר בעיניו יעשה**. התפללה לד' שיוריד בחסדו נשמה קדושה ממעל, שתהא ראויה להחזיר כל ישראל למוטב.
(ה"חפץ-חיים" וצ"ל ב"ליקוטי אמרים" סוף ספר "זכור למרים")